

2017 YILI PHASELİS VE TERİTORYUMU YÜZEY ARAŞTIRMASI NEKROPOLİS ARAŞTIRMALARI RAPORU

2017 yılı Phaselis araştırmaları sezonunda teritoryumda yer alan 4 adet lahit üzerinde çalışmalar yürütülmüştür. Söz konusu mezarlar Phaselis teritoryumundaki Beşiktaş mevki ile Teke Dağ'ın doğu eteklerinde yer alan Yaylakuzdere ve Çürük Dağ'ın batı eteğinde bulunan Üçoluk Yaylası Kırtepe ile Uzuntaş mevkiilerinde yer almaktadır. Bu lahitlerin 3'ü serbest, biri ise ana kayaya işlenmiştir. Lahitlerin mevcut durumu, tanımı, korunma durumu, ölçüleri ve konumu kartotekslere işlenmiştir. Her bir lahit fotogrametri yöntemi ile kaydedilerek, sayısallaştırılmış veri olarak dijital ortama aktarılmıştır. Ayrıca mezarlar üzerindeki rölyef ve yazıtların görünür kılınması için RTI metodu uygulanmıştır.

1- Hermas ve Ailesinin Mezarı (Beşiktaş)

Fig. 1 Beşiktaş mevkiindeki Lahit mezar genel görünüm

Beşiktaş mevkiinde bulunan lahit mezar; tekne, yerinden kay(dırıl)mış kapak ve podyum olmak üzere üç parçadan oluşmaktadır. Tekne podyum üzerinde, kapak ise teknenin önünde yerde ters durur vaziyettedir. Podyum bloklarının bir kısmı tekne ile kapak arasında dağınık olarak bulunmaktadır. Kireçtaşı malzemeden üretildiği için taşın yüzey dokusunda bozulmalar meydana gelmiş yer yer küçük kırıklar ve çatlaklar oluşmuş ancak genel görüntü itibariyle tüme yakın oranda korunmuştur. Tekne 2.30 m boy, 1.13 m en ve 1.27 m'yükseklik ölçülerinde *in-situ* konumunda ve doğu-batı doğrultuludur. Lahit kapağı 2.45 m boy, 1.25 m en ve 0.73 m yükseklik ölçülerinde, kırma çatı formundadır. Tekne ve kapak kireçtaşı

malzemeden üretildiği için yüzey dokusunda bozulmalar meydana gelmiş yer yer küçük kırıklar ve çatlaklar oluşmuştur ancak genel görüntü itibariyle tüme yakın korunmuşlardır. Teknenin bir uzun yüzü ve iki dar yüzü bezenmiş, arka yüz işlenmeden kabaca tıraşlanarak bırakılmıştır. Lahit kapağının bir uzun yüzü üzerinde, gövdesi profilden yüzü ise cepheden verilmiş ayakta duran bir aslanın sağ kolu ile boğayı yakaladığı sahne kabartma olarak işlenmiştir. Kapaktaki bir diğer bezeme örgesi de yüzeyden görülebilen akroterlerden birinde yer alan palmet bezeğidir. Üç yapraktan oluşan açık palmet bezeğinin yaprakları köşe akroterini kaplayacak şekilde yerleştirilmiştir.

Fig. 2 Beşiktaş mevkiindeki Lahit kapağı ve üzerindeki aslan kabartması

2- Moles ve Ailesinin Mezar Yazıtı (Kırtepe)

Kırtepe mevkiinde bulunan lahit mezar; *in-situ* konumda podyum, tekne ve yerinden kay(dırıl)mış kapak olarak üç parçadan oluşmaktadır. Kapak mezarın hemen önünde ters durur vaziyette ve içi tamamen moloz taşlarla doludur. Mezar kireçtaşı malzemeden üretilmiştir. Taşın ham maddesinin bozulmalara açık yapısının yanı sıra doğal ve beşeri unsurların da etkisiyle malzeme yüzeyinde deformasyon ve taş bünyesinde çatlaklar oluşmuştur ancak kırık ve eksik parça olmadığı için eser genel görünüm itibariyle tüme yakındır. Tekne 2.25 m boy, 1.23 m en, 1.53 m'yükseklik ölçülerinde ve doğu-batı doğrultuludur. Kapak ölçüleri 1.30 m en, 2.45 m boy ve 0.57 m yükseklik olarak tespit edilmiştir. Teknenin yalnızca ön uzun yüzü işlenmiştir. . Çeşitli figürlerle bezenmiş olan bu

yüzde sahnenin etrafı yanlardan ve üstten bir friz kuşağı ile çevrilidir. Yanlarda birer volütlü krater içinden çıkarak yükselen üzüm salkımı ve asma dalı taşıyan sarmal motif görülür.

Fig. 3 Kırtepe mevkiinde bulunan lahit mezar genel görünüm

Fig. 4 Kırtepe mevkiindeki lahit teknesinin ön yüzüne uygulanan RTI metodu ile elde edilen görünüm. A. Akçay

3- Asker Lahdi

Uzuntaş mevkiinde bulunan lahit mezar tekne, kapak ve podyum olmak üzere üç parçadan oluşmaktadır. Tekne podyum üzerinde *in-situ* konumundadır ancak 1/3 oranında kırık bu nedenle ön yüzün sol tarafı hakkında bilgi alınamamaktadır. Kapak tekne üzerinden kay(dırıl)mış teknenin 2 m uzağında yerde ters durur vaziyettedir, büyük oranda korunmuş görünen kapak kırma çatı formunda ve köşe akroterlidir. Ön uzun yüzde podyumun bir basamağı görülebiliyorken doğuya bakan bir dar yüzde üç basamak görülebilmektedir.

Fig. 5 Uzuntaş mevkiinde bulunan lahit mezarın genel görünümü

Modern yolun kenarında bulunan eser büyük oranda insan tahribatına maruz kalmıştır. Mezarın hammaddesi kireçtaşıdır. Tekne podyum üzerinde *in-situ* konumundadır ancak 1/3 oranında kırık bu nedenle ön yüzün sol tarafı hakkında veri alınamamaktadır. Doğu-batı doğrultulu yerleştirilen tekne 1.18 m en, 2.40 m boy ve 1.40 m'yükseklik ölçülerindedir. Kapak, tekne üzerinden kay(dırıl)mış mezarın 2 m uzağında yerde ters durmaktadır. Kırma çatı formunda ve köşe akroterli olan kapak 2.58 m uzunluğundadır diğer ölçüler alınamamaktadır. Alanın genel

görünümünde ciddi bir tahribat görülür. Mezarın yanından geçen modern yol bu tahribatı artırmış olmalıdır.

4- Uzuntaş Kaya Lahdi

Üçoluk Yaylası'nın Uzuntaş Mevkii'nde yer alan lahit mezar kuzey-güney doğrultusunda ana kaya üzerine oyulmuştur. Lahit teknesinin ön uzun yüzü ve dar yüzleri ana kayadan ayrılmış ve işlenmiş arka uzun yüz kayaca bağlı bırakılmıştır. Kapak tekne üzerinden kaymış kırık iki parça halinde kayacın arasındaki boşluğa sıkışmıştır. Kıрма çatı formundaki kapağın köşeleri akroterlidir ve üzerinde mahya kirişi bulunmaktadır. Kapak üzerinde kabartma veya bezeme örgesi bulunmamaktadır. Mezar yaklaşık 10 m. yükseklikteki ana kayanın merkez noktasında yer alacak şekilde yerden 4 m yükseklikte başlar. Mezara ana kayaya açılmış dört basamak ile çıkılır. Tekne 2.15 m boy, 0.99 m en ve 1.02 m'yükseklik ölçülerindedir.

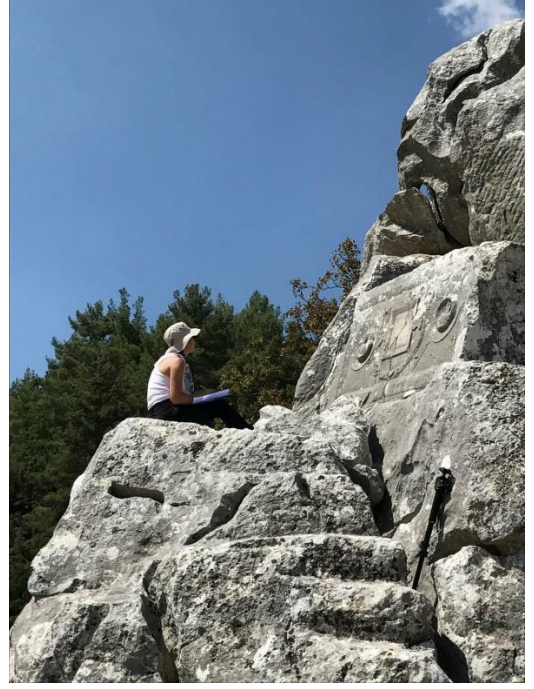

Fig. 6 Üçoluk yaylasındaki kaya lahdi ve önündeki merdivenlerin görünümü

Yaylakuzdere Lahit Kapağı

Yaylakuzdere Mevkii'nde yer alan lahit kapağı, oldukça yoğun bitki örtüsü altında yer aldığı için alanda yürütülen çalışmalar sınırlı kalmış yeterli veri sağlanamamıştır. Lahit kapağı Lykia bölgesindeki yaygın kullanımı ile bölgeyle özdeşleşen semerdam formunda üretilmiştir. Mezar yazıtı semerdam kapağın bir dar yüzüne alınlık üzerine kazınmıştır. Köşeleri akroterlidir ancak akroterler büyük oranda kırıktır. Dar yüzde yazıtın yer aldığı alınlığın ortasında dikdörtgen formda bir kaldırma çıkıntısı yer almaktadır. Kapağın üzerine semerdam formda üretilen kapakların çoğunda yer alan mahya kirişi mevcuttur. Eser üzerinde daha çok epigrafik çalışmalar yürütülmüştür.